

Rapport fra møtet i Cocop 24.–26. mai 2023 i Beit Jala og Jerusalem av Berit Hagen Agøy

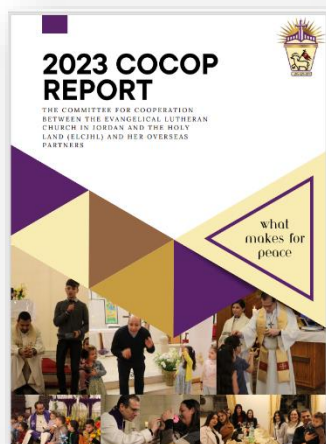
Cocop-møtet er det årlige treffpunktet mellom Den lutherske kirken i Jordan og Det hellige land (ELCJHL) og dens internasjonale lutherske partnerkirker samt enkelte organisasjoner. Årets møte fant sted på Abrahams herberge i Beit Jala, like utenfor Betlehem, 24.-26. mai. Den ene formiddagen tilbrakte vi i Jerusalem for å få en oppdatering om de kristnes situasjon i byen.

Temaet for årets møte var «**What Makes for Peace**» (Luk 19,41-42).

Berit Hagen Agøy, som er «co-chair» på vegne av partnerne, var i år den eneste deltakeren fra Den norske kirke. Andre deltakere kom fra lutherske kirker og organisasjoner i Tyskland, Sverige, Finland, USA og Canada. Biskopen og alle prestene i ELCJHL og representanter fra kirkerådet og stab var også til stede.

Redeemer Church i Jerusalem

På Cocop-møtene får partnerne gode **rapporter** fra alle menighetene i ELCJHL, skolene, kvinnearbeidet og diakonale prosjekter. Vi får også regnskapsrapporter, samt planer og budsjetter for kommende år. ELCJHL er usedvanlig transparente overfor partnerne og lydhøre for våre innspill. *Hovedrapporten for 2023 er vedlagt.*

På Cocop-møtet i 2022 ble ELCJHL og partnerkirkene enige om en revidering og videreføring av samarbeidsavtalen. Denne bekreftelsen fra partnerkirkene om fortsatt forpliktelse til å støtte ELCJHL betyr veldig mye for de lokale kristne. «Selv om vi er få her, vet vi at vi tilhører en stor familie».

Situasjonen forverres

Stemningen på møtet var merkbart mer alvorlig og anspent enn på møtet for et år siden. «Vi er i daglig kontakt med soldater, og det stresser folk». Biskopen og de lokale prestene var tydelige på at situasjonen for de kristne forverres, særlig i Jerusalem. Regjeringsskiftet i Israel har svekket framtidshåpet ytterligere, og jeg kunne merke at flere av prestene nå var slitne.

«Er det noen kristne igjen her om 20 år?» Det er en dyp bekymring for at det kristne nærværet, særlig i Jerusalem, forsvinner helt. Det er en stor sorg for foreldre og fellesskapet når kristne ungdommer velger å flytte fra Palestina. De har mistet håpet om en framtid med jobbutsikter og rimelige levekår. Dagliglivet blir for krevende under okkupasjonen, og med en israelsk regjering som tillater stadig flere bosettinger, og som lar de ekstreme settlerne trakassere den palestinske lokalbefolkningen. De siste månedene har det vært flere angrep på kristne bygninger

og en kirkegård, og også på mennesker. De palestinske myndighetene på Vestbredden har ingen tillit, og det er vanskelig å se noen grep derfra som kan bedre situasjonen.

Den ene formiddagen hadde vi et seminar i Redeemer Church i gamlebyen i Jerusalem, med faglige innledninger om de kristnes situasjon i byen. Kirkelederne i Jerusalem har kommet med flere fellesuttalelser hvor de ber israelske myndigheter om å ta ansvar for volden. Den ekstremt vanskelige situasjonen har brakt kirkene nærmere hverandre, og det økumeniske samarbeidet er godt.

De kristne opplever at de blir skviset ut av Jerusalem for å gi rom for jødisk ekspansjon. Nå er det bare 1 % kristne i Jerusalem (2 % på Vestbredden), og tallene synker. Manglende muligheter for boliger og jobber og tilgang til de hellige stedene samt press og angrep på kirkelige eiendommer bidrar til at kristne velger å flytte ut av byen, enten til Vestbredden eller utlandet. Det er også et stort problem at ektepar ikke kan bo sammen fordi de har ulike ID-papirer. En som bor i Jerusalem, kan ikke forvente at en ektefelle fra Vestbredden får tillatelse til å bo i Jerusalem. Denne splittelsen av familier er naturlig nok en stor påkjenning for folk, noe som gjør at de gir opp krevende søknadsprosesser om opphold og heller velger å flytte til et annet sted for å være sammen som familie.

Det blir stadig tydeligere at den israelske politikken er basert på etnisk og religiøs diskriminering, noe rapportene fra flere anerkjente menneskerettighetsorganisasjoner nylig har dokumentert. «Vi må snakke om 1948 og Nakba». Nasjonalstatsloven fra 2018 som gir jøder særlige rettigheter i Israel, bekrefter at staten er tuftet på diskriminering. Så lenge en grunnleggende forskjellsbehandling videreføres, er det umulig å få til en rettfærdig fredsløsning. Vi oppfordres til å formidle fakta og realitetene på bakken. Det viktige er ikke om vi kaller dette for apartheid, rasisme eller rasediskriminering – men at vi gir et korrekt bilde av hva som faktisk skjer.

Håpet om å få vende tilbake til hjemmet en forlot i 1948, lever fortsatt i Beit Jala

Hva skaper fred?

Vi brukte mye tid på møtet til å snakke om hvordan kirkene kan bidra til fred. Biskop Azar oppsummerte ELCJHLs bidrag slik: Kvalitetsutdanning gjennom de lutherske skolene, ungdomsarbeid, arbeid med likestilling, diakonalt arbeid overfor samfunnets svakeste og arbeid med klima og miljø. Gjennom alt dette bidrar kirken til å gjøre folks hverdag bedre og gi håp om en bedre framtid. Den lutherske kirken har en sterk selvforståelse av å være et kristent nærvær i lokalsamfunnene for å tjene sin neste. «Vi mister håpet iblant – men vi kan ikke miste håpet».

Menighetsarbeidet

Den lutherske kirken klarer å opprettholde et imponerende aktivt menighetsarbeid. Jeg blir utrolig imponert over prestene og deres engasjement og trofaste tjeneste i menighetene, under svært krevende forhold. Ekstra gledelig er det at mange melder om et aktivt ungdomsarbeid med flere konfirmanter og engasjerte barn og unge. Flere menigheter har vennskapsmenigheter i Norge og i andre partnerland. Svenskene har ungdomsutvekslingsprogrammer, noe vi burde prøve å få til også fra norsk side. Kirken har også et aktivt kvinnearbeid og er en pioner når det gjelder å fremme likestilling.

Gjennom det omfattende skolearbeidet når kirken ut til mange i lokalsamfunnet. De fleste elevene er muslimer, noe som også gjelder for det flotte speiderarbeidet. Den lutherske kirkens samfunnsinnsats er langt større enn antall medlemmer på rundt 2000 skulle tilsi. Denne gangen har jeg lagt ved hele rapporten fra kirken hvor man kan lese om lokalt menighetsarbeid i tillegg til andre aktiviteter.

Miljøsentret med utsikt mot israelske settlements

I samarbeid med Talitha Kumi-skolen i Beit Sahour driver kirken et miljøsentret, hvor barn og unge får opplæring i å bli glade i og ta vare på naturen. Hit kommer barnehager og skoleklasser fra store deler av Vestbredden. Et spesielt prosjekt er ringmerking av fugler og registrering av hva klimaendringer gjør med fuglebestandene.

Vi var på omvisning på senteret, som har en nydelig park – med utsikt rett mot nye israelske bosetninger.

Økonomi

Kirkens økonomi er sårbar og kritisk. Under pandemien valgte man å fortsette med å gi lærerne og de ansatte på skolene lønn, selv om skolepengene uteble. Det har bidratt til at kirken sliter med et stort underskudd. Det har også vært sterk inflasjon og prisøkning, noe som rammer alle palestinere, og mange sliter med å få endene til å møtes. ELCJHL har delt ut mat til trengende familier.

Kirkens likviditet er elendig, så det var spørsmål om man ville klare å utbetale lønninger til de ansatte i juni. Kirken står selv for om lag 80 % av inntektene, mens resten kommer fra partnerkirker. Det er et problem at mye av midlene fra partnerne er øremerket til enkeltmenigheter og prosjekter, noe som gir kirken liten fleksibilitet til å styre økonomien til beste for hele kirken. Partnerne oppfordres derfor til å gi ikke-øremerkede midler, noe vi alt gjør fra Kirkerådets side.

I tilknytning til byggeprosjektet i Betlehem bygges også et nytt kapell i tilknytning til kirkegården rett bak forretningsbygget

For å sikre kirkens inntekter på lang sikt tar man nå grep. Et nytt forretningsbygg i Betlehem vil bli ferdig til høsten, og skal leies ut for å gi inntekter. Det planlegges også å opprette et «Endowment Fund» i samarbeid med en partner i USA. Salg av kirkeland (som nærmest er en dødssynd i Palestina) skal dekke gjeld, finansiere forretningsbygget og gi startkapital til fondet. Kirken håper at partnerkirkene også skal bidra til fondskapital. De fleste partnere melder om at en ikke kan forvente økning i støtten i årene som kommer, men vi oppfordres likevel til å være kreative og se om vi kan skaffe midler fra andre givere enn kirkene selv.

Gabi Aelabouni fra Den lutherske kirken i USA ble valgt til ny «co-chair» fra partnerne. Neste Cocop-møte blir siste uken i mai 2024.

BHA 29.06.2023